

szeütközés folytán a hatásköri bírósághoz került, mely most kimondta, hogy az igény elbírálása a polgári bíróságok hatáskörébe tartozik. A hatásköri bíróság határozata helyes. Amint a büntető ügyben a bűncselekmények tényálladási elemében magánjogi, közjogi stb. fogalmak, mint tényállás részei fordulnak elő, úgy a magánjogi kártérítési felelősségnek tényálladási eleme a kár felmerültét okozó hatósági cselekmény törvényszerűsége. Tekintet nélkül arra, hogy ez a hatósági cselekmény közigazgatási, pénzügyi vagy bármilyen természetű és fokú hatóság aktusa, a kártérítési felelősség szempontjából, mint tényálladási elemet, a polgári bíróságnak kell megállapítania és kivizsgálni, ha csak a kártérítési igényt külön törvényes jogszabály ki nem veszi a bíróságok hatásköréből. Természetesen ez a döntés az illető hatóságra sem elvileg, sem a konkrét esetben nem kötelező, mert nem jogi határozatról, hanem egy magánjogi kártérítési tényállás megállapításáról, mint mondani szokták, egy előzetes kérdés eldöntéséről van szó. A bíróságok tehát menjenek bátran bele a hatósági aktus szabályszerűségének elbírálásába, mert ez törvényes hatáskörük, de ezzel egyúttal megtagadják a polgároknak a növekvő közigazgatás esetleges túlkapásaival szemben a jogvédelmet. Nem kell attól félni, hogy a királyi bíróságok ott, ahol a közigazgatási cselekmény célszerűségéről van szó, a szabálytalanságot könnyelműen fogják megállapítani. A célszerűség bírálatába csak ott fognak belebocsájtkozni, ahol nyilvánvalóan káros és törvénysértő intézkedés történt, vagy ahol a közigazgatási eljárás lényeges szabályainak megsértésével jött létre a határozat.

Ha pedig a bíróságoknak egyes esetekben kényes lenne a határozás, éljenek a Pp. 234. §-ában foglalt felhatalmazással és függesszék fel a per tárgyalását az előzetes kérdésnek az illetékes hatóság általi eldöntéséig, de ne utasítsanak el hatáskörükből olyan igényt, mely e határozat által kellő védelem nélkül marad.

Ifj. dr. Szigeti László

A házasság felbontása a francia törvények szerint. A Polgári Jog márciusi száma közöttle a házasság felbontását a felek megegyezése alapján, amint azt a régi francia polgári törvénykönyv a Code civil szabályozza.

Az újabb francia törvényhozás változtatott a házassági jog e részén. Az 1884. július 27-i törvény intézkedik a házasság felbontásáról. A házasság felbontását csak ezen tör-

vényben felsorolt okok alapján lehet kérni, megegyezés alapján ezen túl nem kérelmezhető.

A házasság felbontása a következő okok alapján kérhető keresettel:

1. Házasságtörés. Megtörténte minden perrendszerű bizonyítékkal még indirekt közvetett bizonyítékokkal is igazolható.

2. Életveszélyes bántalmazás, súlyos sértés, melyet az egyik házastárs a másik ellen a házasság fennállása alatt elkövet. A bíró azután a felek társadalmi állására és műveltségi fokára való tekintettel mérlegeli, hogy a sértés alkalmas-e a házasság felbontására.

3. Ha a házastársak valamelyike a házasság tartama alatt szabadságvesztéssel, vagy megszegyenítő büntetéssel sújtott jogerősen. Nem tesz különbséget e tekintetben az, hogy a bűncselekmény a házasság megkötése előtt, vagy annak tartama alatt követtetett-e el. A válás a büntetőbíró-ság jogerős ítéletének kiadmánya alapján kérelmezhető.

A bontó kereset ellen fel lehet hozni védekezéssül, hogy a házastárs megbocsátott, illetve kibékült. A megbocsátás ténye minden perrendszerű bizonyítékkal igazolható. Ha a kibékülés kifejezetten vagy hallgatólagosan tényleg megtörtént, úgy a kereset elutasítandó.

Ha a kereset elutasított, de a házastárs újabb cselekményével okot szolgáltat a házasság felbontására, úgy az előző perben használt bontó ok a későbbi támogatására felhozható. Ugyancsak felhozható a megbocsátás folytán elenyésztet bontó ok is egy későbbi per folyamán.

Ha a bontó ok elévült, úgy a kereset el lesz utasítva.

Nem szolgálhat azonban a kereset elutasítására az, hogy a felperes is vétkes, ez a körülmény azonban enyhítheti az alperes vétkességét.

A kereset következtében a bíróság előbb békéltetést kísérel meg, mely ha sikertelen marad, a kereset érdemleges tárgyalására kerül a sor. A bíró egy közjegyzőt bíz meg a közös vagyon likvidálásával, illetve a vagyoni jogi kérdések rendezésével, határoz a gyermekek elhelyezéséről, a nő tartásáról stb.

Az ágytól és asztaltól való elválasztás intézménye is fennáll a francia jogban. Kérhető ugyanazon okok alapján, melyeknél a házasság felbontható és az eljárási szabályok is azonosak. Három évi különélés után kérelmezhető, hogy az elválasztás a házasság felbontására változtassék át.

Dr. Stambénger Sándor